

omtale Spørgsmaalet om Statsbidrag til Fortsættelsesstoler. Det Forsvar, der har lydt saa vel fra den højtærede Minister som fra ærede Medlemmers Side, har ikke overbevist mig om Rigtigheden af, at man nu ved Hjælp af Statsmidler skal give sig til at opelske et helt nyt Skolevæsen ved Siden af det Skolevæsen, som man har. Det er nemlig en fuldstændig Misforstaaelse, naar det ærede Medlem for Vejle Amts 3dje Valgkreds (Falkenstjerne) mener, at saadanne Stoler har man allerede paa Finansloven, at saadanne Stoler understøtter man hvert Aar. Det er ikke rigtigt, det er en ganske ny Serie, her er Tale om at føre ind paa Finansloven, og det tror jeg er ubeldigt. Kunne disse Stoler trives ved privat Tilslutning, nu ja! saa lad dem trives, saa godt de kunne, men kunne de ikke trives, saa mener jeg ikke, der er tabt noget ved, at de gaa ind, og navnlig mener jeg, at Staten ikke har Raad til, saa længe den forsjømmer en Reform af det almindelige Almueskolevæsen, at sætte en ny Etage paa den gamle Skole eller bygge en Slags Sidebygning til, som Fortsættelsesstolen jo utvivlsomt er. Den højtærede Kirke- og Undervisningsminister har næppe Ret, naar han mener, at det, der her foreligger, er i og for sig kun et Spørgsmaal om at give en Understøttelse til de Fortsættelsesstoler, som nu allerede eksistere. Den ærede Minister mente nemlig, at der ikke var nogen større Fare, han mente jo, at Staten til enhver Tid vilde have det i sin Haand at standse paa denne Vej, hvis man troede, det var nødvendigt, men det tror jeg ikke lader sig gøre, har man sagt A, kommer man ogsaa til at sige B. Staten kan ikke være villkaarlig over for Statens forskellige Borgere. Naar man i Aar kommer fra 20 forskellige Egne i Landet og siger: Vi have oprettet Fortsættelsesstoler, men de kunne ikke bestaa ved egen Kraft, maa vi bede om Understøttelse af Statskassen, og Regeringen og Rigsdagen siger ja, saa kan man ikke, naar der næste Aar kommer Forlangender fra 20 andre Egne, sige: nej, I kunne ingen Understøttelse faa. Det forekommer mig ogsaa mærkværdigt, at den højtærede Minister og det ærede Medlem for Vejle Amts 3dje Valgkreds give det Udseende af, at disse Stoler kunne hindre den stærke Tilgang til Realskolerne. Ja, nu har man i dyre Domme ved Statshjælp oprettet Realskoler, skulde man nu ogsaa oprette Fortsættelsesstoler ved Siden af med Statsbidrag for at konkurrere med Realskolerne eller hindre Afgangen til disse, vilde det dog ikke se alt for besynderligt ud? En af mine Hovedanter mod Real-

skolerne er den, at hvor disse Stoler ere oprettede, har Kommunalbestyrelsen i alt for høj Grad forsømt en tidsbærende Udvikling af det almindelige Skolevæsen, og det er min Frygt, at hvis man kommer til Oprettelsen af en Række Fortsættelsesstoler paa Landet, vil Interessen for det almindelige Skolevæsens Udvikling derved betydelig svækkes. Thi det kan ikke nægtes, man maa sige, hvad man sige vil, at det vil være og blive en Kendsgerning, at Fortsættelsesstolerne, altsaa Stoler for Børn i 14—16 Aars Alderen, væsentlig vilde blive Stoler for de bedrestillede, idet de fattige Forældre selvfølgelig ikke kunne have deres Børn gaaende hjemme; selv om man, som det ærede Medlem fra Svinninge (Clemen Nielsen) foreslog, vilde give Fripladser til de fattige, vilde det slet ikke forslaa, thi Fattigfolk i Almindelighed kunne have svært nok ved at føde og klæde deres Børn til 14—16 Aars Alderen, langt mindre kan man vente, at de skulde kunne holde dem i Fortsættelsesstolen et Aar. Jeg undrer mig ogsaa over, at den højtærede Minister mener, at Staten nu har Raad til at udklække et saadant helt nyt Skolevæsen, saa længe man har overhørt de Klager, som have lydt i de senere Aar fra Almueskolens Lærere, der for Øjeblikket sidde med temmelig smaa Lønninger. At Kapitelskatterne ere dalede i temmelig høj Grad, influerer jo paa Lønnens Størrelse, Udbyttet af Jordlodden er heller ikke stort for Øjeblikket, og af det Statsbidrag, der aarlig tilskydes Skolefondene som Støtte for Lærerslønningerne, blive jo Portionerne Aar for Aar mindre og mindre, fordi der er flere og flere til at dele dette Bidrag. Saa længe man derfor lader Statskolen staa, som den er, abbarer jeg imod at komme ind paa den Glidbane, som det sikkert vil blive, ved Statsbidrag at styrke Oprettelsen af Fortsættelsesstoler, for det vil føre os vider, og det vilde være vanskeligt at modstaa de Krav, der kom fra anden Side, naar man først har sagt ja til det, som her foreligger. Sporene skræmme jo. Man begyndte med Realskolen ganske stilfærdigt og smaat som her. Man sagde: Lad os gøre et Forsøg, det er kun et Aar enkelte Stoler, det gælder; men snart tog Strømmen Fart, og den ene Rigsdagsmand efter den anden vilde gerne gøre en god Gerning mod sin Valgkreds, og saa sluttede man Alford, og i et Nu florerede Realskolevæsenet hele Landet over i Kraft af Statsunderstøttelsen og Statsbidraget, indtil jeg og flere have staaet til Lyd for at tage Neb i Sejlene i de senere Aar, og det er ogsaa til Dels lykkedes. Derfor er jeg ogsaa